

การเปรียบเทียบการสอนแบบสืบสอบ (5E) กับการสอนโดยใช้สถานการณ์จำลองที่มีต่อความสามารถในการรู้เท่าทันสื่อของนิสิตระดับปริญญาตรี
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

A COMPARISON OF THE EFFECTS OF INQUIRY TEACHING METHOD (5E) AND SIMULATION TEACHING METHOD ON MEDIA LITERACY OF STUDENT TEACHERS OF EDUCATION FACULTY, SRINAKHARINWIROT UNIVERSITY

ผู้วิจัย

สุมาลี เชื้อชัย¹

Sumalee Chuachai¹

s.chuchai@gmail.com

กรรมการควบคุม

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อภิชา แดงจำรูญ²

รองศาสตราจารย์ ดร.มาลินี บุญยรัตพันธุ์³

ดร.กานต์รวี บุษยานนท์⁴

Advisor Committee

Asst.Prof.Dr.Apicha Dangchamroon²

Assoc.Prof.Dr. Malinee Boonyarattapan³

Dr.Kanravee Busayanon⁴

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาผลของการสอนแบบสืบสอบ (5E) ที่มีต่อการรู้เท่าทันสื่อ 2) ศึกษาผลของการสอนโดยใช้สถานการณ์จำลองที่มีต่อการรู้เท่าทันสื่อ และ 3) เพื่อเปรียบเทียบระหว่างผลของการสอนแบบสืบสอบ (5E) กับการสอนโดยใช้สถานการณ์จำลองที่มีต่อความสามารถในการรู้เท่าทันสื่อของนิสิต คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โดยมีนิสิตคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ จำนวน 60 คน ปีการศึกษา 2559 ที่ลงทะเบียนเรียนรายวิชา ปถ 394 คอมพิวเตอร์สำหรับนักเรียนประถมศึกษา โดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เป็นกลุ่มตัวอย่าง จากนั้นแบ่งกลุ่มตัวอย่างเป็น 2 กลุ่มด้วยวิธีสุ่มอย่างง่าย เครื่องมือวิจัยประกอบด้วย 1) แผนการจัดการเรียนรู้ด้วยการสอนแบบสืบสอบ 2) แผนการจัดการเรียนรู้ด้วยการสอนโดยใช้สถานการณ์จำลอง 3) แบบทดสอบการรู้เท่าทันสื่อและ 4) แบบวัดพฤติกรรมการรู้เท่าทันสื่อวิเคราะห์ผลการวิจัยด้วยค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและ t-test

ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างทั้งที่เรียนด้วยการสอนแบบสืบสอบและกลุ่มที่เรียนด้วยการสอนโดยใช้สถานการณ์จำลอง มีคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .05 แสดงว่าทั้ง 2 วิธีสามารถส่งเสริมการรู้เท่าทันสื่อได้ และคะแนนหลังเรียนของกลุ่มที่เรียนด้วยการสอนแบบสืบสอบกับการสอนโดยใช้สถานการณ์จำลองไม่มีความแตกต่างกัน

คำสำคัญ: การรู้เท่าทันสื่อ การสอนแบบสืบสอบ การสอนโดยใช้สถานการณ์จำลอง

¹นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา คุรุศาสตร์บัณฑิต สาขาวิชาบัณฑิตกรรมหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

²อาจารย์ประจำภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

³อาจารย์ประจำภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

⁴อาจารย์ประจำภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

ABSTRACT

The purpose of this study were 1) to study the effects of Inquiry Teaching Method (5E) and Simulation Teaching Method on Media literacy and 2) to compare the effects of Inquiry Teaching Method (5E) and Simulation Teaching Method on Media literacy of Student of Education Faculty, Srinakharinwirot University. The research sample consisted of 60 students who enrolled in computer course for elementary school teachers. The sample was obtained by Purposive Sampling and divided into experimental group 1 and experimental group 2. The tools for collecting data were 1) Lesson plan of Inquiry Teaching Method (5E) 2) Lesson plan of Simulation Teaching Method 3) Media literacy Test and 4) Behavior of Media literacy Test . The analysis of data were percentages, mean, standard deviation and T-test.

The results show that students' media literacy showed higher test score after learning by Inquiry Teaching Method (5E) and Simulation Teaching Method at the .05 level of statistical significance. And regarding the comparison of the student' media literacy between Inquiry Teaching Method (5E) and Simulation Teaching Method showed t-test results without any difference, meaning no statistical significance.

Keyword: Media literacy, Inquiry Teaching Method, Simulation Teaching Method

บทนำ

สื่อได้เข้ามามีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของเด็กและเยาวชนหลายประการ เช่น 1) การแสดงความรุนแรง เพราะเมื่อเด็กได้รับสื่อเกี่ยวกับเพศและความรุนแรงพร้อมกันเป็นประจำ จะมีแนวโน้มให้เด็กและเยาวชนเห็นว่าความรุนแรงทางเพศเป็นสิ่งปกติและอาจมีพฤติกรรมเลียนแบบได้ 2) การส่งเสริมให้เกิดวัฒนธรรมบริโภคนิยมในเด็กและเยาวชน และ 3) หากเด็กและเยาวชนไม่สามารถจำกัดการรับชมสื่อของตนให้อยู่ในระยะเวลาที่เหมาะสม ก็เกิดภาวะติดอินเทอร์เน็ต ติดโทรทัศน์ ส่งผลต่อสุขภาพและการเรียนได้ (สถาบันสุขภาพเด็กแห่งชาติ มหาราชนี อ่างถึงในผู้จัดการออนไลน์, 2548: พรรณพิมล วิบุลากร, 2554 หน้า 49 - 53; ฝ่ายการศึกษา อัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ, 2553 ย่อหน้าที่ 3)

เมื่อเทคโนโลยีได้มีการพัฒนาอย่างก้าวล้ำ ทำให้มีการนำเอาสื่อกระแสหลัก ได้แก่ สื่อสิ่งพิมพ์ สื่อโทรทัศน์ และสื่อใหม่ ได้แก่ สื่อวิทยุชุมชน และสื่ออินเทอร์เน็ต (อรอนงค์ สวัสดิ์ บูรี และพงศ์ภัทร อนุมิตรราชกิจ 2554, น. 69 - 70) มารวมเข้าด้วยกัน ทำให้สามารถรับชมสื่อสิ่งพิมพ์ สื่อโทรทัศน์ และสื่อวิทยุผ่านระบบเครือข่าย

อินเทอร์เน็ตได้ สื่ออินเทอร์เน็ตจึงได้รับความนิยมในการเข้าใช้งาน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง นิสิตนักศึกษา โดยผลการสำรวจการใช้งานอินเทอร์เน็ตพบว่า นักเรียนนักศึกษาใช้งานอินเทอร์เน็ตในปี 2557 ในการอ่านข่าว ค้นหาข้อมูล และการพูดคุยผ่านเครือข่ายสังคมออนไลน์ มากถึง 7.7 ชั่วโมงต่อวัน ซึ่งแสดงให้เห็นว่า นอกเหนือจากเวลาเรียนและเวลาพักผ่อนแล้ว นักเรียนนักศึกษาจะใช้เวลาส่วนใหญ่ไปกับการใช้งานสื่ออินเทอร์เน็ต เมื่อพฤติกรรมการใช้สื่ออินเทอร์เน็ตเพิ่มขึ้น พฤติกรรมเสี่ยงในการใช้สื่อก็มากขึ้นตามไปด้วย ไม่ว่าจะเป็น การแสดงสถานที่ที่อยู่ในขณะนั้น ๆ บนเครือข่ายสังคมออนไลน์ ทำให้มีอาชญากรรมสามารถติดตามได้ง่าย การเผยแพร่ข้อมูลบางอย่างที่อาจจะส่งผลกระทบต่อผู้อื่น ซึ่งเป็นการกระทำผิดตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ.2550 และพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล (สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์, 2556) ซึ่งจากการสังเกตของผู้วิจัยพบว่า นิสิตคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มีพฤติกรรมเสี่ยงต่อการใช้อินเทอร์เน็ตเช่นเดียวกับพฤติกรรมของนักเรียนนักศึกษาทั่วไป เช่น นิสิตมักแสดงสถานที่ที่อยู่ในขณะ

นั้น ๆ บนเครือข่ายสังคมออนไลน์ เผยแพร่เนื้อหาที่ส่งผลเสียต่อบุคคลอื่น ซึ่งมีกรณีตัวอย่างในปีการศึกษา 2558 นิสิตได้เสนอข้อมูลที่ไม่เหมาะสมผ่านเครือข่ายสังคมออนไลน์ ซึ่งเนื้อหาดังกล่าวส่งผลกระทบต่อบุคคลอื่น ก่อให้เกิดผลเสียต่อการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของนิสิตคนดังกล่าว ดังนั้น เพื่อเป็นการป้องกันมิให้นิสิตคณะศึกษาศาสตร์ที่กำลังออกฝึกประสบการณ์วิชาชีพมีพฤติกรรมสุ่มเสี่ยงดังเช่นกรณีดังกล่าวไปแล้ว จึงจำเป็นที่จะต้องปลูกฝังการใช้สื่ออินเทอร์เน็ตอย่างเหมาะสมทั้งในฐานะที่เป็นผู้รับสารและเป็นผู้ส่งสาร หรือที่เรียกว่า การรู้เท่าทันสื่อ

การรู้เท่าทันสื่อ (Media Literacy) คือ ความสามารถในการเลือกรับสื่อ วิเคราะห์หรือตีความหมายของสารจากสื่อ การประเมินคุณค่าความน่าเชื่อถือของสารที่ได้รับจากสื่อ และการใช้สื่ออย่างมีคุณธรรม (สุदारัตน์ ดิษยวรรธนะ และจันทรา วัฒนากุล, 2554, น. 57 - 58; เมลลิวู ชวัญใจ, 2551, น. 8 - 9; De Abreu, 2007, p. 11) ซึ่งการรู้เท่าทันสื่อ จะช่วยให้เด็กและเยาวชน รู้เท่าทันวัตถุประสงค์ของการนำเสนอสื่อ วิเคราะห์และตัดสินใจอย่างถูกต้องก่อนเชื่อสิ่งที่สื่อได้นำเสนอ (Masterman, 1985 อ้างถึงใน สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ, 2547, น. 22 และอุษา บิ๊กกินส์, 2554, น. 141 - 144) การรู้เท่าทันสื่อ ประกอบด้วย ความสามารถในการเข้าถึงสื่อ ความสามารถในการวิเคราะห์วิพากษ์ความสามารถในการประเมินคุณค่าสื่อ และความสามารถในการสร้างสรรค์สื่อ (อุษา บิ๊กกินส์, อ้างถึงในมูลนิธิอินเทอร์เน็ตร่วมพัฒนาไทย, ม.ป.ป., น. 5 - 7) ซึ่งการส่งเสริมการรู้เท่าทันสื่อแก่ผู้เรียนนั้นยังไม่มีการศึกษาเกี่ยวกับวิธีการหรือรูปแบบการสอนโดยตรง ดังนั้น หากต้องการส่งเสริมการรู้เท่าทันสื่อ จึงต้องพัฒนาองค์ประกอบย่อยข้างต้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งการพัฒนาการคิดอย่างมีวิจารณญาณ (Oxstrand, 2009, pp. 58 - 60 และ อุติชชา คริฑะเสน, 2556) ซึ่งจะนำไปสู่การวิเคราะห์ และการประเมินคุณค่าของสื่อสำหรับแนวทางในการพัฒนาการคิดอย่างมีวิจารณญาณ

ที่เมื่องานวิจัยรับรอง คือ การสอนแบบสืบสอบ (5E) ดังเช่นงานวิจัยของ ธราวาล รานรินทร์ (2554) ที่ได้ศึกษาผลการจัดการเรียนการสอนสังคมศึกษาด้วยกลวิธีสืบสอบที่มีต่อความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ และความคงทนในการเรียนรู้ของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5 พบว่าหลังจากเรียนด้วยกลวิธีสืบสอบแล้วกลุ่มทดลองมีความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณสูงกว่าก่อนหลังเรียนและสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับการศึกษาของ อำพน ชุมยวง (2551) ที่ศึกษาผลการเรียนการสอนบนเว็บด้วยวิธีการสืบสอบเพื่อพัฒนา การคิดอย่างมีวิจารณญาณของนิสิตระดับปริญญาตรีที่มีแบบการคิดต่างกัน พบว่านิสิตระดับปริญญาตรีที่มีแบบการคิดแตกต่างกัน เมื่อเรียนด้วยการเรียนการสอนบนเว็บด้วยการสอนแบบสืบสอบ จะมีคะแนนความสามารถทางการคิดอย่างมีวิจารณญาณหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และการวิจัยของ พัชรวีร์ นามพิกุล และ ปัฐมาภรณ์ พิมพ์ทอง (2554) ที่ได้ศึกษาแนวคิดและการคิดอย่างมีวิจารณญาณ เรื่อง การรักษาคุณภาพของสิ่งมีชีวิตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โดยใช้วัฏจักรการสืบเสาะหาความรู้ (5E learning Cycle) พบว่า นักเรียนได้แสดงออกถึงลักษณะของผู้ที่มีกรคิดอย่างมีวิจารณญาณในทุกชั้น และส่งผลให้คะแนนการทำแบบวัดการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ร้อยละ 75.81 จากงานวิจัยดังกล่าวสามารถสรุปได้ว่า การสอนแบบสืบสอบสามารถส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการคิดวิจารณญาณได้

การสอนแบบสืบสอบ (Inquiry Method Teaching: 5E) เป็นกระบวนการสอนที่ส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง ผ่านกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ ครูทำหน้าที่เป็นผู้อำนวยความสะดวกในการจัดเตรียมสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ของผู้เรียน การสอนรูปแบบนี้ทำให้ผู้เรียนเกิดการสังเคราะห์องค์ความรู้ด้วยตัวของผู้เรียน และสามารถนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้ โดยการสอนแบบสืบสอบ สามารถแบ่งได้เป็น 3 ประเภท ได้แก่ 1) ผู้สอนเป็นผู้มีบทบาทหลักในการจัดการเรียน

การสอน 2) ผู้เรียนเป็นผู้มีบทบาทหลักในการจัดการเรียนการสอน และ 3) ผู้สอนและผู้เรียนร่วมกันมีบทบาทในการเรียนการสอน (สุนทร สันธพานนท์ และคณะ, 2544, น. 35 - 36; Carin and Sund, 1980 อ้างถึงใน พิมพันธ์ เดชะคุปต์, 2544, น. 58 - 59) การสอนแบบสืบสอบประกอบด้วย ขั้นตอนการสอน 5 ขั้นหรือที่เรียกว่า 5E ซึ่งประกอบด้วยขั้นสร้างความสนใจ (Engagement) ขั้นสำรวจและค้นหา (Exploration) ขั้นอธิบายและลงข้อสรุป (Explanation) ขั้นขยายความรู้ (Elaboration) และขั้นประเมิน (Evaluation) (BSCS, 2006, p. 8 - 9) โดยผู้เรียนจะได้พัฒนากระบวนการคิดวิเคราะห์อย่างค่อยเป็นค่อยไปผ่านขั้นตอนทั้ง 5 แล้ว หลังจากเรียนจบแล้วผู้เรียนจะเกิดการเชื่อมโยง คิดวิเคราะห์และสรุปองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง ดังนั้น หากผู้เรียนมีความคิดอย่างมีวิจารณญาณ เมื่อผู้เรียนได้รับสื่อใด ๆ ผู้เรียนจึงสามารถที่จะใช้ทักษะการคิดวิเคราะห์ในการพิจารณาไตร่ตรองเนื้อหาจากสื่อก่อนที่จะเชื่อ หรือนำเสนอสื่อเหล่านั้นต่อไป ดังนั้น จึงกล่าวได้ว่า การสอนแบบสืบสอบสามารถส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาการคิดอย่างมีวิจารณญาณ อันจะนำไปสู่การพัฒนาการรู้เท่าทันสื่อได้

การที่บุคคลหนึ่ง ๆ จะเป็นผู้รู้เท่าทันสื่อ คงไม่เพียงแค่ว่ามีความรู้และความสามารถในการเข้าถึง การคิดวิเคราะห์ การประเมินและการสร้างสื่อเพียงเท่านั้น แต่ต้องมีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมด้วย เพราะการที่บุคคลรู้และทำได้ ไม่ได้เป็นสิ่งยืนยันว่า บุคคลนั้นจะมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม แต่หากบุคคลดังกล่าวมีความตระหนักถึงความสำคัญของสิ่งใดสิ่งหนึ่ง บุคคลนั้นย่อมมีแนวโน้มที่จะมีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของตนเอง (Silverbratt and Baran, 2003 อ้างถึงใน สุดารัตน์ ดิษยวรรณะ และ จันทราวัดมนากุล, 2554, น. 238 - 240) ดังนั้นการส่งเสริมให้เกิดความตระหนักถึงความสำคัญในการใช้สื่ออย่างระมัดระวัง จึงเป็นสิ่งที่กระตุ้นให้เกิดการแสดงพฤติกรรมการรู้เท่าทันสื่อได้ ซึ่งวิธีการสอนที่สามารถนำมาใช้ในการเสริมสร้างความตระหนักได้คือ การสอนโดยใช้สถานการณ์จำลองเห็นได้จากงานวิจัยของ

(กฤษณา พจสุวรรณ, 2543) ที่ได้ศึกษาผลการสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์ช่วยสอนแบบสถานการณ์จำลอง เรื่องความตระหนักในสิทธิผู้ป่วยของนักศึกษาพยาบาล พบว่าความตระหนักในสิทธิของผู้ป่วยของนักศึกษาพยาบาลหลังการสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์ช่วยสอนแบบสถานการณ์จำลอง สูงกว่าก่อนการสอนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

การสอนโดยใช้สถานการณ์จำลองคือ กระบวนการที่ทำให้ผู้เรียนเล่นหรือแสดงในสถานการณ์ที่สะท้อนความเป็นจริงและมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งต่าง ๆ ที่อยู่สถานการณ์นั้น ๆ โดยใช้ข้อมูลที่มีสภาพคล้ายกับข้อมูลในความเป็นจริง (ทีศนา แชมมณี, 2553, น. 370-373) ผู้เรียนที่ลงไปเล่นหรือแสดงในสถานการณ์จำลอง จะแสดงบทบาทตามความนึกคิดและบุคลิกภาพของตนเอง โดยไม่ได้มีการสมมติเป็นบุคคลอื่น ซึ่งการสอนโดยใช้สถานการณ์จำลองนั้น จะช่วยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้เรื่องที่มีความสัมพันธ์ซับซ้อนได้อย่างเข้าใจเนื่องจากได้มีประสบการณ์ด้วยตนเองและเป็นการเรียนรู้มีความหมายต่อตัวผู้เรียนการสอนโดยใช้สถานการณ์จำลองประกอบด้วยขั้นตอนการสอน 3 ขั้นใหญ่ ได้แก่ 1) การเตรียมความพร้อมเป็นการจัดเตรียมหรือการสร้างสถานการณ์จำลอง หรือการเตรียมอุปกรณ์ต่าง ๆ ที่จำเป็นในการเล่นหรือการแสดงในสถานการณ์จำลอง 2) การเรียนรู้ผ่านสถานการณ์จำลอง ประกอบด้วยขั้นตอนย่อย ได้แก่ ขั้นการนำเสนอสถานการณ์จำลอง บทบาทและกติกา ขั้นการกำหนดบทบาท ขั้นแสดงในสถานการณ์จำลอง และขั้นการสรุปผลจากการเรียนรู้ในสถานการณ์จำลองและประยุกต์ใช้ความรู้ และ 3) การประเมินผลการเรียนรู้ (Jones, 1983, p.11; Mack, 2009, pp. 3 - 4; Coghlan, 2010, pp. 348 - 352; ทีศนา แชมมณี, 2553, น. 370 - 373) เมื่อผู้เรียนได้เรียนรู้ผ่านขั้นตอนการสอนทั้ง 3 ขั้นใหญ่ ๆ ของการสอนโดยใช้สถานการณ์จำลองทำให้ผู้เรียนได้เกิดความตระหนักถึงความจำเป็นและความสำคัญของการรู้เท่าทันสื่อ อันจะนำไปสู่การปรับพฤติกรรมของตนเอง จนกลายเป็นผู้รู้เท่าทันสื่อได้

จากข้อมูลข้างต้น การรู้เท่าทันสื่อ เป็นทักษะที่จำเป็นสำหรับนิสิต คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ หากนิสิตกลุ่มนี้ได้รับการส่งเสริมการรู้เท่าทันสื่อ ก็จะสามารถใช้สื่ออินเทอร์เน็ตได้อย่างเหมาะสมในฐานะของผู้รับสื่อและไม่นำเสนอสื่อผ่านอินเทอร์เน็ตที่เป็นการละเมิดสิทธิของผู้อื่นในฐานะของผู้ส่งสื่อ นอกจากนี้ นิสิตกลุ่มนี้คือ ครูในอนาคต หากได้รับการส่งเสริมให้เป็นผู้รู้เท่าทันสื่อก็ย่อมเป็นต้นแบบที่ดีต่อนักเรียน พร้อมกับสามารถที่จะพัฒนาทักษะการรู้เท่าทันสื่อให้แก่นักเรียนได้ ซึ่งจากข้อมูลข้างต้นการส่งเสริมการรู้เท่าทันสื่อ สามารถจัดการเรียนการสอนได้ 2 วิธี คือ การสอนแบบสืบสอบและการสอนโดยใช้สถานการณ์จำลอง ซึ่งทั้ง 2 วิธีสามารถส่งผลให้เกิดทักษะอันเป็นพื้นฐานนำไปสู่การเป็นผู้รู้เท่าทันสื่อได้ ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาว่าวิธีสอนทั้งสองวิธีสามารถส่งเสริมการรู้เท่าทันสื่อแก่นิสิต คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้หรือไม่ และเปรียบเทียบว่าวิธีสอนใดที่สามารถส่งเสริมการรู้เท่าทันสื่อได้มากกว่า ซึ่งผลการวิจัยนี้จะเป็นประโยชน์แก่ผู้สอนในระดับอุดมศึกษาในการเลือกใช้วิธีการสอนที่ถูกต้องและเหมาะสมแก่การส่งเสริมการรู้เท่าทันสื่อต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาผลของการสอนแบบสืบสอบ (5E) ที่มีต่อความสามารถในการรู้เท่าทันสื่อของนิสิต คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
2. เพื่อศึกษาผลการสอนโดยใช้สถานการณ์จำลอง ที่มีต่อความสามารถในการรู้เท่าทันของนิสิต คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
3. เพื่อเปรียบเทียบระหว่างผลของการสอนแบบสืบสอบ (5E) กับการสอนโดยใช้สถานการณ์จำลองที่มีต่อความสามารถในการรู้เท่าทันสื่อของนิสิต คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สมมุติฐาน

1. คะแนนการการรู้เท่าทันสื่อหลังเรียนของกลุ่มตัวอย่างที่เรียนด้วยการสอนแบบสืบสอบ (5E) สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .05
2. คะแนนการรู้เท่าทันสื่อหลังเรียนของกลุ่มตัวอย่างที่เรียนด้วยการสอนโดยใช้สถานการณ์จำลองสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .05
3. คะแนนการการรู้เท่าทันสื่อหลังเรียนของกลุ่มตัวอย่างที่เรียนด้วยการสอนแบบสืบสอบ (5E) ไม่แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับกลุ่มตัวอย่างที่เรียนด้วยวิธีสอนโดยใช้สถานการณ์

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยแบบกึ่งทดลอง (Quasi-experimental research) โดยมีรายละเอียดในการดำเนินการวิจัยดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ นิสิตคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ลงทะเบียนในรายวิชา ศษ 281 การออกแบบและพัฒนาสื่อวัตกรรมการและเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษา มศว 371 ความคิดสร้างสรรค์กับวัตกรรมการและเทคโนโลยี และปด 394 คอมพิวเตอร์สำหรับนักเรียนประถมศึกษา ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2559

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ นิสิตคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ จำนวน 60 คน ปีการศึกษา 2559 ที่ลงทะเบียนเรียนรายวิชา ปด 394 คอมพิวเตอร์สำหรับนักเรียนประถมศึกษา โดยการเลือกแบบเจาะจง แบ่งนิติตออกเป็น 2 กลุ่ม กลุ่มละ 30 คน โดยการแบ่งตามลำดับ เลขที่ ได้แก่ นิสิตที่มีเลขที่ 1 – 30 อยู่ในกลุ่มที่ 1 และนิสิตที่มีเลขที่ 31 – 60 อยู่ในกลุ่มที่ 2

จากนั้นจึงสุ่มอย่างง่ายโดยจับสลาก เพื่อแบ่งกลุ่มทดลอง ได้แก่ นิสิตกลุ่มที่ 1 เรียนด้วยการสอนแบบสืบสอบ และนิสิตกลุ่มที่ 2 เรียนด้วยการสอนโดยใช้สถานการณ์จำลอง

ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรต้น คือ 1) การสอนด้วยการสืบสอบ (5E) 2) การสอนโดยใช้สถานการณ์จำลอง

ตัวแปรตาม คือ ความสามารถในการรู้เท่าทันสื่อ

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ติดต่อประสานงานกับคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อขอทำการวิจัย
2. ทำความเข้าใจกับกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย กำหนดกลุ่มตัวอย่างในการทดลองโดยกลุ่มที่จับสลากได้ เลข 1 คือ กลุ่มที่สอนด้วยแผนการจัดการเรียนรู้ตามการสอนแบบสืบสอบ และกลุ่มที่จับสลากได้เลข 2 คือ กลุ่มที่สอนด้วยแผนการจัดการเรียนรู้ตามการสอนโดยใช้สถานการณ์จำลอง
3. ทดสอบการรู้เท่าทันสื่อของนักเรียนกลุ่มที่ 1 และกลุ่มที่ 2 โดยใช้แบบวัดพฤติกรรมกรู้เท่าทันสื่อและแบบทดสอบความรู้ด้านการรู้เท่าทันสื่อ
4. ดำเนินการจัดการเรียนการสอนตามแผนการจัดการเรียนรู้ ในรายวิชา ปด 394 คอมพิวเตอร์สำหรับนักเรียนประถมศึกษาครั้งละ 1 ชั่วโมง จำนวน 10 ครั้ง
5. ทดสอบการรู้เท่าทันสื่อ ของกลุ่มที่ 1 และกลุ่มที่ 2 ทันทีหลังเรียนเสร็จโดยใช้แบบวัดพฤติกรรมกรู้เท่าทันสื่อและแบบทดสอบความรู้ด้านการรู้เท่าทันสื่อ จากนั้นนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แผนการจัดการเรียนรู้ ประกอบด้วย 1) แผนการจัดการเรียนรู้ด้วยการสอนแบบสืบสอบ และ 2) แผนการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีสอนโดยใช้สถานการณ์ โดยมีขั้นตอนดังตารางต่อไปนี้
- ตาราง 1 การเปรียบเทียบขั้นตอนการสอนแบบสืบสอบและการสอนโดยใช้สถานการณ์จำลอง

การสอนโดยใช้สถานการณ์จำลอง	การสอนแบบสืบสอบ (5E)
1. ชี้นำเสนอสถานการณ์จำลอง บทบาท ข้อมูล และกติกาการเล่น	1. ชี้นำสร้างความสนใจ (Engagement)

การสอนโดยใช้สถานการณ์จำลอง	การสอนแบบสืบสอบ (5E)
2. ชี้นำกำหนดบทบาทในสถานการณ์จำลอง	
3. ชี้นำเล่นหรือแสดงในสถานการณ์จำลอง	2. ชี้นำสำรวจและค้นหา (Exploration)
4. ชี้นำอภิปรายเกี่ยวกับสถานการณ์ ข้อมูล และกติกาของสถานการณ์ วิธีการเล่น พฤติกรรมการเล่น และผลการเล่น	3. ชี้นำอธิบายและลงข้อสรุป (Explanation)
5. ชี้นำสรุปการเรียนรู้	
	4. ชี้นำขยายความรู้ (Elaboration)
6. ชี้นำประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน	5. ชี้นำประเมิน (Evaluation)

แผนการจัดการเรียนรู้ทั้ง 2 ประเภท ได้รับประเมินความสอดคล้องของแผนการจัดการเรียนรู้กับวัตถุประสงค์การจัดการเรียนรู้ (IOC: Item objective Congruence) โดยให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 คน ประกอบด้วยผู้เชี่ยวชาญด้านการสอน 2 คน และผู้เชี่ยวชาญด้านการรู้เท่าทันสื่อ จำนวน 1 คน ซึ่งผลจากการประเมินความสอดคล้องพบว่า แผนการจัดการเรียนรู้ทุกแผน มีค่า IOC = 1 จากนั้นผู้วิจัยนำแผนการจัดการเรียนรู้ไปทดลองใช้ (try out) กับนิสิตที่ไม่ใช่กลุ่มทดลอง คือ ชั้นปีที่ 4 สาขาวิชาการประถมศึกษา ปีการศึกษา 2558 จากนั้นนำข้อมูลที่ได้จากการทดลองมาปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้ให้มีความสมบูรณ์

2. แบบทดสอบการรู้เท่าทันสื่อ แบบทดสอบการรู้เท่าทันสื่อเป็นข้อสอบปรนัยแบบเลือกตอบ (multiple choices) 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ ซึ่งผ่านการพิจารณาจากผู้เชี่ยวชาญด้านการรู้เท่าทันสื่อจำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา แล้วนำมาวิเคราะห์ด้วยการคำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (IOC: Item objective Congruence)

ผลการวิเคราะห์พบว่า แบบทดสอบทั้ง 30 ข้อ มีค่า IOC ≥ 0.5 ทุกข้อ แสดงว่า แบบทดสอบมีความสอดคล้องกับตัวบ่งชี้พฤติกรรมทุกข้อ เมื่อนำแบบทดสอบไปทดลองใช้กับนิสิตชั้นปีที่ 4 สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร ปีการศึกษา 2558 จำนวน 30 คน ซึ่งเคยเรียนในรายวิชาที่เกี่ยวข้องกับการรู้เท่าทันสื่อโดยผลการวิเคราะห์คุณภาพของแบบทดสอบมีรายละเอียดดังนี้

2.1 แบบทดสอบที่พัฒนาขึ้นมีความเชื่อมั่น 0.882

2.2 ข้อสอบในแบบทดสอบที่พัฒนาขึ้นทั้งหมด 30 ข้อ มีค่าความยากง่ายระหว่าง 0.2 – 0.8 ดังนั้นแสดงว่า ข้อสอบทุกข้อสามารถนำไปใช้จริงได้

2.3 ข้อสอบในแบบทดสอบที่พัฒนาขึ้นจำนวน 30 ข้อ มีค่าความอำนาจจำแนกทั้ง 30 ข้อ อยู่ในระหว่าง 0.45-0.75 ดังนั้นแสดงว่าข้อสอบทุกข้อสามารถนำไปใช้ในการเก็บข้อมูลได้จริง

3. แบบวัดพฤติกรรมการรู้เท่าทันสื่อ แบบวัดพฤติกรรมการรู้เท่าทันสื่อ เป็นแบบวัดให้เลือกตอบซึ่งมีมาตราส่วนประมาณ 4 ระดับ ให้ผู้เรียนประเมินพฤติกรรมการรู้เท่าทันสื่อของตนเองโดยพิจารณาข้อความที่กำหนดให้แล้วเลือกระดับการประเมินที่ตรงกับพฤติกรรมของตนเอง ได้แก่ไม่สามารถทำได้/ไม่เคยกระทำสามารถทำได้แต่มั่นใจน้อย/กระทำน้อยสามารถทำได้แต่มั่นใจปานกลาง/กระทำปานกลางและสามารถทำได้มั่นใจมาก/กระทำทุกครั้ง

แบบวัดพฤติกรรมการรู้เท่าทันสื่อได้รับการพิจารณาจากผู้เชี่ยวชาญด้านการรู้เท่าทันสื่อจำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา แล้วนำมาวิเคราะห์ด้วยการคำนวณ หาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (IOC: Item objective Congruence) ผลการประเมินคุณภาพเครื่องมือโดยผู้เชี่ยวชาญพบว่า คำถามในแบบประเมินพฤติกรรมมีคะแนน IOC มากกว่า 0.5 จำนวน 19 ข้อ มีเพียงข้อแรกเท่านั้นที่มีค่า IOC เท่ากับ 0.3 ผู้วิจัยปรึกษาผู้เชี่ยวชาญเพื่อขอคำแนะนำใน

การปรับปรุงรายการประเมินที่มีผล IOC ต่ำกว่า 0.05 และปรับปรุงแบบวัดตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญเพื่อจัดทำแบบสมมุติเพื่อนำไปใช้จริง

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์ข้อมูลคะแนนประเมินพฤติกรรม การรู้เท่าทันสื่อและคะแนนการทดสอบการรู้เท่าทันสื่อ โดยใช้ค่าสถิติบรรยายได้แก่ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2. เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างผลรวมของคะแนนการรู้เท่าทันสื่อก่อนและหลังเรียนของกลุ่มตัวอย่างทั้งสองกลุ่ม โดยการใช้การวิเคราะห์การทดสอบที่ (t-test Dependent)

3. เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างคะแนนพฤติกรรมการรู้เท่าทันสื่อก่อนและหลังเรียน ของกลุ่มตัวอย่างทั้งสองกลุ่ม โดยใช้การวิเคราะห์การทดสอบที่ (t-test Dependent)

4. เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างคะแนนการทดสอบความรู้เรื่องการรู้เท่าทันสื่อก่อนและหลังเรียน ของกลุ่มตัวอย่างทั้งสองกลุ่ม โดยใช้การวิเคราะห์การทดสอบที่ (t-test Dependent)

5. เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างผลรวมของคะแนนการรู้เท่าทันสื่อระหว่างกลุ่มที่สอนด้วยวิธีสอนแบบสืบสอบ กับกลุ่มที่สอนโดยใช้สถานการณ์จำลองโดยใช้การวิเคราะห์การทดสอบที่ (t-test Independent)

ผลการวิจัย

การวิเคราะห์การรู้เท่าทันสื่อประกอบด้วยคะแนนการทดสอบความรู้เกี่ยวกับการรู้เท่าทันสื่อและคะแนนประเมินพฤติกรรมการรู้เท่าทันสื่อของกลุ่มตัวอย่าง โดยคำนวณเทียบคะแนนเป็นร้อยละ กำหนดให้คะแนนการทดสอบการรู้เท่าทันสื่อคิดเป็นร้อยละ 50 และคะแนนพฤติกรรมการรู้เท่าทันสื่อคิดเป็นร้อยละ 50 รวมเป็นร้อยละ 100 โดยผลการวิเคราะห์พบว่า

1. ผลการเปรียบเทียบการรู้เท่าทันสื่อก่อนและหลังเรียนของกลุ่มตัวอย่างที่เรียนด้วยการสอนแบบสืบสอบ (5E) ก่อนการทดลองผู้เรียนมีคะแนนเฉลี่ย

ร้อยละ 73.146 และหลังการทดลองผู้เรียนมีคะแนนเฉลี่ย 75.604 เมื่อนำมาเปรียบเทียบพบว่า คะแนนเฉลี่ยหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ

.05 แสดงว่าการสอนแบบสืบเสาะสามารถส่งเสริมการเรียนรู้เท่าทันสื่อได้ ดังรายละเอียดในตาราง 1

ตาราง 1 ผลการส่งเสริมการเรียนรู้เท่าทันสื่อด้วยการสอนแบบสืบเสาะ

คะแนน	n	\bar{x}	SD	t	p
ก่อนเรียน	30	73.146	4.922	2.761*	.006
หลังเรียน	30	75.604	4.040		

*p < .05

เมื่อศึกษาแยกวิเคราะห์รายด้าน ได้แก่ คะแนนการทดสอบความรู้เท่าทันสื่อ และคะแนนพฤติกรรมการรู้เท่าทันสื่อ พบว่า

1.1 คะแนนทดสอบความรู้เรื่องการเรียนรู้เท่าทันสื่อก่อนเรียนและหลังเรียนของกลุ่มที่เรียนด้วยการสอนแบบสืบเสาะไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ดังตาราง 2

ตาราง 2 การเปรียบเทียบคะแนนทดสอบความรู้เรื่อง การรู้เท่าทันสื่อของกลุ่มที่เรียนด้วยการสอนแบบสืบเสาะ

คะแนนทดสอบ	n	\bar{x}	SD	t	p
ความรู้การรู้เท่าทันสื่อ (30 คะแนน)					
ก่อนเรียน	30	18.65	1.424	.941	.179
หลังเรียน	30	19.00	1.525		

1.2 คะแนนพฤติกรรมการรู้เท่าทันสื่อของกลุ่มที่เรียนด้วยการสอนแบบสืบเสาะหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ดังตาราง 3

ตาราง 3 ผลการเปรียบเทียบคะแนนพฤติกรรมการรู้เท่าทันสื่อของกลุ่มที่เรียนด้วยการสอนแบบสืบเสาะ

คะแนน	n	\bar{x}	SD	t	p
พฤติกรรมการรู้เท่าทันสื่อ (80 คะแนน)					
ก่อนเรียน	30	67.30	5.939	1.704*	.002
หลังเรียน	30	70.30	5.172		

*p < .05

2. ผลการเปรียบเทียบการเรียนรู้เท่าทันสื่อก่อนและหลังเรียนของกลุ่มตัวอย่างที่เรียนด้วยการสอนโดยใช้สถานการณ์จำลองก่อนการทดลองผู้เรียนมีคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 71.272 และหลังการทดลองผู้เรียนมีคะแนนเฉลี่ย 74.417 เมื่อนำมาเปรียบเทียบพบว่า คะแนนเฉลี่ยหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่าการสอนโดยใช้สถานการณ์จำลองสามารถส่งเสริมการเรียนรู้เท่าทันสื่อได้ ดังรายละเอียดในตาราง 4

ตาราง 4 ผลการส่งเสริมการรู้เท่าทันสื่อด้วยการสอนโดยการใช้สถานการณ์จำลอง

คะแนน	n	\bar{x}	SD	t	p
ก่อนเรียน	30	71.272	5.332	2.582*	.009
หลังเรียน	30	74.417	4.935		

*p < .05

เมื่อศึกษาแยกรายด้าน ได้แก่ คะแนนการทดสอบความรู้การรู้เท่าทันสื่อ และคะแนนพฤติกรรมการรู้เท่าทันสื่อ พบว่า

2.1 คะแนนทดสอบความรู้ เรื่อง การรู้เท่าทันสื่อก่อนเรียนและหลังเรียนของกลุ่มที่เรียนด้วยการเรียนโดยใช้สถานการณ์จำลองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังตาราง 5

ตาราง 5 ผลการเปรียบเทียบคะแนนทดสอบความรู้ เรื่อง การรู้เท่าทันสื่อของกลุ่มที่เรียนด้วยวิธีสอนโดยการใช้สถานการณ์จำลอง

คะแนนทดสอบ	n	\bar{x}	SD	t	p
ความรู้การรู้เท่าทันสื่อ (30 คะแนน)					
ก่อนเรียน	30	18.50	2.236	3.871*	.000
หลังเรียน	30	19.15	2.346		

*p < .05

2.2 คะแนนพฤติกรรมการรู้เท่าทันสื่อของกลุ่มที่เรียนด้วยการสอนแบบการสอนโดยการใช้สถานการณ์จำลองหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ดังตาราง 6

ตาราง 6 ผลการเปรียบเทียบคะแนนพฤติกรรมการรู้เท่าทันสื่อของกลุ่มที่เรียนด้วยการสอนโดยการใช้สถานการณ์จำลอง

คะแนน	n	\bar{x}	SD	t	p
พฤติกรรมการรู้เท่าทันสื่อ (80 คะแนน)					
ก่อนเรียน	30	64.70	6.216	5.272*	.028
หลังเรียน	30	68.00	6.173		

*p < .05

3. ผลการเปรียบเทียบการรู้เท่าทันสื่อหลังเรียนระหว่างกลุ่มตัวอย่างที่เรียนด้วยการสอนแบบสืบสอบ (5E) กับกลุ่มตัวอย่างที่เรียนด้วยการสอนโดยใช้สถานการณ์จำลองกลุ่มที่เรียนด้วยการสอนแบบสืบสอบมีคะแนนหลังเรียนเฉลี่ยร้อยละ 75.604 และกลุ่มที่เรียนด้วยการสอนโดยใช้สถานการณ์จำลองมีคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 74.417 เมื่อนำมาเปรียบเทียบกันพบว่าไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงว่าผู้เรียนทั้งสองกลุ่มมีพัฒนาการการรู้เท่าทันสื่อใกล้เคียงกันหรือไม่แตกต่างกัน ดังรายละเอียดในตาราง 7

ตาราง 7 ผลการเปรียบเทียบการรู้เท่าทันสื่อหลังเรียนระหว่างกลุ่มตัวอย่างที่เรียนด้วยการสอนแบบสืบสอบ (5E) กับกลุ่มตัวอย่างที่เรียนด้วยการสอนโดยใช้สถานการณ์จำลอง

คะแนนทดสอบ	N	\bar{x}	SD	t	p
การรู้เท่าทันสื่อ					
สืบสอบ	30	75.604	4.040	.832	.205
สถานการณ์จำลอง	30	74.417	4.935		

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการเปรียบเทียบการรู้เท่าทันสื่อก่อนและหลังเรียนของกลุ่มตัวอย่างที่เรียนด้วยการสอนแบบสืบสอบ (5E) พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่เรียนด้วยการสอนแบบสืบสอบมีคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาทางด้าน ได้แก่ ด้านการทดสอบความรู้ เรื่อง การรู้เท่าทันสื่อ และการประเมินพฤติกรรมกรู้เท่าทันสื่อ พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีคะแนนทดสอบการรู้เท่าทันสื่อก่อนเรียนและหลังเรียนไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติแต่กลุ่มตัวอย่างมีคะแนนพฤติกรรมกรู้เท่าทันสื่อหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

2. ผลการเปรียบเทียบการรู้เท่าทันสื่อก่อนและหลังเรียนของกลุ่มตัวอย่างที่เรียนด้วยการสอนโดยใช้สถานการณ์จำลองพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่เรียนด้วยการสอนโดยใช้สถานการณ์จำลองมีคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาทางด้าน ได้แก่ การทดสอบความรู้ เรื่อง การรู้เท่าทันสื่อ และการประเมินพฤติกรรมกรู้เท่าทันสื่อ พบว่า นิสิตมีคะแนนทดสอบความรู้ เรื่อง การรู้เท่าทันสื่อ ก่อนเรียนและหลังเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และนิสิตมีคะแนนพฤติกรรมกรู้เท่าทันสื่อหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

3. ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการรู้เท่าทันสื่อหลังเรียนระหว่างกลุ่มตัวอย่างที่เรียนด้วยการสอนแบบสืบสอบ (5E) กับกลุ่มตัวอย่างที่เรียนด้วยการ

สอนโดยใช้สถานการณ์จำลองพบว่า คะแนนหลังเรียนของกลุ่มที่เรียนด้วยการสอนแบบสืบสอบกับการสอนโดยใช้สถานการณ์จำลองไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงว่าการสอนทั้งสองวิธีสามารถส่งเสริมให้นิสิตมีความสามารถในการรู้เท่าทันสื่อไม่แตกต่างกัน

อภิปรายผล

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยพบประเด็นสำคัญในการอภิปรายผลดังนี้

1. การสอนแบบสืบสอบสามารถส่งเสริมการรู้เท่าทันสื่อได้ เนื่องจาก การสอนโดยใช้การสืบสอบสามารถส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการคิดวิเคราะห์ แยกแยะ ไตร่ตรอง และวิจารณ์ญาณได้ ดังผลงานวิจัยของ อำพน ชุมยวง (2551), กมลวรรณพร สิงหามาตร (2552) และ พัชรวีร์ นามพิกุล และปฐมาภรณ์ พิมพ์ทอง (2554) ที่ยืนยันว่าเมื่อกกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยเรียนด้วยวิธีการสอนสืบสอบ กลุ่มตัวอย่างมีระดับการคิดอย่างมีวิจารณ์ญาณสูงกว่าก่อนเรียนและงานวิจัยโดย ภคพร อิศระ (2557) ที่พบว่า นักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายที่เรียนผ่านกระบวนการสอนแบบสืบสอบมีความสามารถในการให้เหตุผลเชิงวิทยาศาสตร์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน ดังนั้น เมื่อผู้เรียนได้รับการส่งเสริมการรู้เท่าทันสื่อผ่านการสอนแบบสืบสอบ ทำให้ผู้เรียนได้รับเนื้อหาเกี่ยวกับกรู้เท่าทันสื่อร่วมกับการพัฒนาการคิดซึ่งเป็นทักษะที่จำเป็นของการรู้เท่าทันสื่อ เพราะการคิดอย่างวิจารณ์ญาณ การไตร่ตรองให้เหตุผลจำทำให้ผู้เรียนสามารถวิเคราะห์และประเมินค่าสื่อได้และเมื่อผู้เรียนมี

ความสามารถในการวิเคราะห์และประเมินค่าสื่อเพิ่มขึ้น จึงทำให้คะแนนทดสอบความรู้ เรื่อง การรู้เท่าทันสื่อของผู้เรียนที่เรียนผ่านการสอนแบบสืบสอบหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

2. การสอนโดยใช้สถานการณ์จำลองสามารถส่งเสริมการรู้เท่าทันสื่อได้ เนื่องจากการสอนโดยใช้สถานการณ์จำลอง เป็นกระบวนการสอนส่งผลต่อการพัฒนาทักษะต่าง ๆ ได้แก่ ทักษะการสื่อสาร ทักษะการแก้ปัญหา และทักษะการคิดวิเคราะห์ โดยมีผลการวิจัยยืนยันได้แก่ ผลการวิจัยของ ดวงธิดา รักษาแก้ว (2552) และอมรพรรณ เทพทอง (2556) ซึ่งได้ทำการวิจัยพบว่า หลังจากกลุ่มตัวอย่างเรียนรู้ผ่านการสอนโดยใช้สถานการณ์จำลองแล้ว กลุ่มตัวอย่างมีทักษะในการสื่อสารสูงขึ้น ผลการวิจัยของ กุลนารี นิยมไทย (2556) พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่เรียนรู้ผ่านการสอนโดยใช้สถานการณ์จำลองจะมีทักษะการแก้ปัญหาสูงขึ้น และผลการวิจัยของ ชวัญ ตาใจ (2555) พบว่า หลังการเรียนรู้ผ่านการสอนโดยใช้สถานการณ์จำลองกลุ่มตัวอย่างมีทักษะในการคิดวิเคราะห์สูงกว่าก่อนเรียนโดยทักษะทั้ง 3 เป็นองค์ประกอบสำคัญของความรู้เท่าทันสื่อ ที่ทำให้ผู้เรียนได้นำไปใช้ในการวิเคราะห์สื่อที่ได้รับและสามารถนำเสนอสื่อในรูปแบบต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม ไม่เพียงเท่านั้น การสอนโดยใช้สถานการณ์จำลองยังส่งผลต่อการสร้างให้เกิดความตระหนักในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมได้ ดังนี้ เมื่อผู้เรียนได้รับความรู้ด้านการรู้เท่าทันสื่อ การพัฒนาทักษะการแก้ปัญหา การสื่อสารและการคิดวิเคราะห์ ร่วมกับการสร้างความตระหนักในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมความรู้เท่าทันสื่อไปพร้อมกันจึงส่งผลให้ผู้เรียนเกิดพัฒนาการการรู้เท่าทันสื่อได้

3. นิสิตกลุ่มที่สอนด้วยการสอนแบบสืบสอบและกลุ่มที่สอนโดยการสอนโดยใช้สถานการณ์จำลองมีการพัฒนาการรู้เท่าทันสื่อไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ แสดงว่าการสอนทั้งสองแบบสามารถส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการรู้เท่าทันสื่อได้เหมือนกัน เนื่องจากในวิธีการสอนทั้ง 2 วิธี มีขั้นตอนการเรียนรู้ที่เหมือนกันนั่นคือ ขั้นตอนการ

ประเมินผลผู้เรียน ซึ่งในขั้นตอนนี้ นิสิตทั้ง 2 กลุ่มจะได้ทำแบบฝึกหัดหรือประเมินผลที่เหมือนกัน ผู้เรียนทั้ง 2 กลุ่ม จะได้รับการสรุปทบทวนที่เหมือนกัน จากการทดลองพบว่า ในระหว่างเรียน นิสิตทั้ง 2 กลุ่ม ได้มีการตอบคำถามหรือการประเมินผลการเรียนการสอนรายคาบที่เหมือนกัน ดังนั้น แสดงให้เห็นว่าวิธีการสอนทั้ง 2 วิธีต่างก็พัฒนาผู้เรียนในด้านการรู้เท่าทันสื่อ ได้ในแต่ละคาบเรียนเหมือนกันทำให้เมื่อมีการทดสอบและประเมินพฤติกรรมในภาพรวม นิสิตทั้งสองกลุ่มมีการคะแนนการประเมินการรู้เท่าทันสื่อไม่แตกต่างกัน ดังนั้นแม้การสอนทั้ง 2 วิธีจะมีขั้นตอนการสอนที่แตกต่างกัน และมีจุดเน้นในการพัฒนาทักษะที่แตกต่างกัน คือ การสอนแบบสืบสอบเน้นการพัฒนากระบวนการคิด มุ่งเสริมสร้างการคิดวิเคราะห์ การคิดอย่างมีวิจารณญาณ ในขณะที่การสอนโดยใช้สถานการณ์จำลอง จะเป็นการสร้างความตระหนักในการแสดงออกพฤติกรรมและส่งเสริมทักษะต่าง ๆ ดังที่กล่าวไปแล้วในข้างต้น ซึ่งไม่ว่าจะเป็นการคิดอย่างมีวิจารณญาณ หรือการตระหนักถึงการแสดงออกพฤติกรรม ต่างก็เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาการรู้เท่าทันสื่อเช่นเดียวกัน (อุลิสซา คุรุทะเลน, 2556) ดังนั้นการสอนแบบสืบสอบ และการสอนโดยใช้สถานการณ์จำลอง จึงสามารถส่งเสริมให้เกิดการรู้เท่าทันสื่อไม่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะทั่วไป

จากการดำเนินการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยพบข้อเสนอแนะจากการวิจัย ดังนี้

1. การสอนแบบสืบสอบ มีกระบวนการที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนค้นคว้าข้อมูลหรือเนื้อหา เพื่อนำมาสรุปสรุปของการแก้ไขปัญหาที่กำหนดไว้ในตอนต้น อีกทั้งส่งเสริมให้ใช้การสืบค้นด้วยกระบวนการกลุ่ม และการสืบค้นแยกเป็นรายเดี่ยวได้

2. การสอนโดยใช้สถานการณ์จำลองจะต้องมีการทำความเข้าใจกับผู้แสดงที่มีบทบาทกำหนด เพื่อให้ผู้เรียนกลุ่มนี้แสดงได้สมบทบาทที่กำหนด ดังนั้นเมื่อมีการจัดกลุ่มและกำหนดบทบาทเรียบร้อยแล้ว ผู้สอนควรประชุมเพื่อชี้แจงและอธิบายให้กับผู้แสดงที่มีบทบาท

กำหนด ให้เข้าใจถึงหน้าที่และบทบาทของตนเองอย่างชัดเจน

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

จากการดำเนินการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยพบข้อเสนอแนะเพื่อนำไปสู่การดำเนินการวิจัยครั้งต่อไป ดังนี้

1. การสอนแบบสืบสอบ เป็นการสอนที่สามารถส่งเสริมการคิดวิเคราะห์และการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการรู้เท่าทันสื่อ สามารถส่งเสริมให้ผู้เรียนระดับปริญญาตรี เกิดพัฒนาการรู้เท่าทันสื่อได้ จึงควรมีการวิจัยเพื่อทดลองรูปแบบการสอนรูปแบบอื่น ๆ ที่สามารถส่งเสริมให้เกิดการคิดวิเคราะห์และการคิดอย่างมีวิจารณญาณว่าสามารถส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการรู้เท่าทันสื่อได้หรือไม่

2. ปัจจุบันการรู้เท่าทันสื่อ ได้ผนวกรวมกับการรู้เท่าทันสารสนเทศ เป็นการรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศ จึงควรมีวิจัยเพื่อทดลองว่าการสอนแบบสืบสอบและการสอนโดยใช้สถานการณ์จำลองสามารถส่งเสริมให้เกิดการรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศได้หรือไม่

3. การรู้เท่าทันสื่อ มีหลายองค์ประกอบ จึงควรวิจัยเพื่อทดลองว่า การสอนโดยใช้ 2 รูปแบบขึ้นไปรวมกัน จะส่งผลได้ดีกว่าสอนเพียงรูปแบบเดียวหรือไม่

บรรณานุกรม

- Amornpan Thapthong. (2556). *Learning activities to develop english speaking skills for communication with simulate class first year students of vocational certificate, song industrial*. Master of Education Thesis in Curriculum and Instruction, Chiang Rai Rajabhat University.
- Ampon Chumyuang. (2551). *Effects of web-based instruction using an inquiry method to develop critical thinking skills of undergraduate students with different cognitive styles*. Master of Education Thesis in Audio-visual communications, Chulalongkorn University.
- BSCS. (2006). *The BSCS 5E instructional model: origins and effectiveness*. (Online) Available: http://bscs.org/sites/default/files/_legacy/BSCS_5E_Instructional_Model-Full_Report.pdf. [13/8/2015]
- Coghlan, Neil. (2010). Simulation-based learning: Just like the real thing. *Journal Emerg Trauma Shock*, 3(4), 348 – 352.
- De Abreu, Belinha S. (2007). *Teaching media literacy: a how-to-do-it manual and CD-ROM*. New York: Neal-Schuman.
- Duangtida Ruksakaew. (2552). *Effects of online learning interactions in simulations upon interpersonal communication skills of eleventh grade students*. Master of Education Thesis in Audio-Visual Communications, Chulalongkorn University.
- Electronic Transactions Development Agency. (in press). *Report of Survey of Behavior using Internet in Thailand 2557*. Bangkok.
- Jones, Ken (1982). *Simulation in language teaching*. Cambridge: Cambridge University Press.

- Kamonwannaporn Singhamart. (2552) .*The development learning achievement and critical thinking skill using Inquiry Cycle, 5Es for Mathayomsuksa III students*. Master of Education Thesis in Science Education, Graduate School, KhonKaen University.
- Khwun Tajai. (2555). *The result of using forensic science simulation method to develop analytical thinking abilities for matthayomsuksa 6 students*. Master of Education Thesis in Science Education, Naresuan University.
- Krisana Pojsuwan. (2543). *The effect of teaching using computer based simulation on patients' rights awareness of nursing students*. Master of Education Thesis in Nursing Science, Chulalongkorn University.
- Kunnaree Niyomthai. (2556). *The effects of web-based instruction with adaptive simulations to enhance problem-solving ability of pre-service teachers*. Master of Education Thesis in Technology and Communications, Chulalongkorn University.
- Internet foundation for the Development of Thailand. (in press) . *ICT literacy*.,from:
http://inetfoundation.or.th/ichappy/download/learn/pdf/1.ICT_Book1.pdf [15/1/ 2559]
- Mack, Peter. (2009). *Understanding based on Simulation*. Singapore: Lift supporting Center.
- Manager Online.(2548). *Sex drink violetthe influence of the media to send children to disaster*. from:
<http://www.manager.co.th/Qol/ViewNews.aspx?NewsID=9480000021526>. [20/10/2558]
- Mesirin Kwanjai. (2551). *Children and television literacy*. Master of Education Thesis in Nursing Science, Chulalongkorn University.
- Ousa Biggins. (2554). *Development thai media literacy curriculum*. Bangkok: Offset Creation Co.,LTD.
- Ornaong Swasburiand, Phongphat Anumutrachakij. (2554). Study of media effect to the national crisis. *Journal of Thai Commerce*, 31(4), 69 - 70.
- Oxstrand, B. (2009). *Media literacy education-a discussion about media education in the western countrles, europe and sweden*. Paper Presented at the Nordmedia Conference in Karlstad University, Sweden.
- Pacharawee Nampikul and PattamapornPimthong. (2554). The study of concept and critical thinking about homeostasis of grade 10 students using 5e-learning cycle. *Journal of Education Graduate Studies Research KhonKaenUnversity*. 6(3), 83 – 90.
- Pakaporn Issara. (2557). *Effects of using an argument-driven inquiry instructional model with cooperative learning techniques on chemistry learning achievement and scientific reasoning ability of upper secondary school students in the regional science shools*. Master of Education Thesis Science Education, ChulalongkornUniversity.
- Panpimol Vipularkorn. (2554). *Why is child must to know about media literacy: Media Literacy*. Bangkok:Offset Creation Co.,LTD.
- Pimpan Dachakupt. (2544). *Student centered learning 1*. Bangkok: The master group management Co., LTD.

- Rungtiwa Yamrung. An analysis of problem statements, and the facilitating and restraining factors of teacher education in thailand. (2560). *Journal of Education Research Faculty of Education, Srinakhariwirot University*. 11(2). 255 – 270.
- Taradol Ranarintr. (2554). *Effects of social student instruction using inquiry strategies on critical thinking ability and learning retention of the eleventh grade students*. Master of Education Thesis in Teaching Social Studies, ChulalongkornUniverysity.
- Tisana Khammani. (2553). *Pedagogy*. Bangkok: Darnsutha Printing.
- Sudarat Didsayawantant and JantraWattanakul. (2554). *Social media how to use it: Media Literary*. Bangkok: Offset Creation Co.,LTD.
- SukolSintapanon and Others. (2544). *Instruction :Student center Learning Based onThe Basic Education Core Curriculum*. Bangkok: AksornCharoenTat ACT. Co.,Ltd.
- ThaiHealth. (2547). *Development of knowledge of media literacy for health*. Bangkok.
- The Education Department of Bangkok Archdiocese. (2555). *The effects of mass media towards children*.
from: <http://www.edba.in.th>. [24 /2/ 2558],
- UlichasaKritasane. (2556). Media literacy learning process approach for the youth leader. *Veridian E-Jorunal*, 6(3), 25-34.